PARLAMENT EUROPEJSKI

2004 *2009*

Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych

2008/0140(CNS)

18.12.2008

*

PROJEKT SPRAWOZDANIA

w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Rady w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania osób bez względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną (COM(2008)0426 – C6-0291/2008 – 2008/0140(CNS))

Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych

Sprawozdawczyni: Kathalijne Maria Buitenweg

Sprawozdawczyni (*):
Elizabeth Lynne, Komisja Zatrudnienia i Spraw Socjalnych

(*) Procedura obejmująca zaangażowane komisje – art. 47 Regulaminu

Objaśnienie używanych znaków

*	Procedura konsultacji *większość oddanych głosów*
**I	Procedura współpracy (pierwsze czytanie) *większość oddanych głosów*
**II	Procedura współpracy (drugie czytanie) *większość oddanych głosów, by zatwierdzić wspólne stanowisko większość głosów ogólnej liczby posłów do PE, by odrzucić lub wprowadzić poprawki do wspólnego stanowiska*
***	Procedura zgody *większość głosów ogólnej liczby posłów do PE, za wyjątkiem przypadków ujętych w art. 105, 107, 161 i 300 Traktatu WE oraz w art. 7 Traktatu UE*
***I	Procedura współdecyzji (pierwsze czytanie) *większość oddanych głosów*
***II	Procedura współdecyzji (drugie czytanie) *większość oddanych głosów, by zatwierdzić wspólne stanowisko wymagana większość głosów ogólnej liczby posłów do PE, by odrzucić lub wprowadzić poprawki do wspólnego stanowiska*
***III	Procedura współdecyzji (trzecie czytanie) *większość oddanych głosów, by zatwierdzić wspólny projekt*

(Wskazana procedura opiera się na podstawie prawnej zaproponowanej przez Komisję.)

Poprawki do tekstu legislacyjnego

W poprawkach Parlamentu zmiany zaznaczone są ***wytłuszczonym drukiem i kursywą***. W aktach zmieniających powtórzone bez zmian fragmenty obowiązującego przepisu, do którego Parlament - w przeciwieństwie do Komisji - proponuje poprawki, zaznaczane są **wytłuszczonym drukiem**. Ewentualne skreślenia w obrębie takich fragmentów zaznaczane są w sposób następujący: [...]. Oznakowanie *zwykłą kursywą* jest wskazówką dla służb technicznych dotyczącą propozycji korekty elementów tekstu legislacyjnego w celu ustalenia tekstu końcowego (np. elementów w oczywisty sposób błędnych lub pominiętych w danej wersji językowej). Sugestie korekty wymagają zgody właściwych służb technicznych.

SPIS TREŚCI

Strona

PROJEKT REZOLUCJI LEGISLACYJNEJ PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO.....5

UZASADNIENIE 21

PROJEKT REZOLUCJI LEGISLACYJNEJ PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Rady w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania osób bez względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną
(COM(2008)0426 – C6- 0291/2008 – 2008/0140(CNS))

(Procedura konsultacji)

Parlament Europejski,

– uwzględniając wniosek Komisji przedstawiony Radzie (COM(2008)0426),

– uwzględniając art. 13 ust. 1 traktatu WE, na mocy którego Rada skonsultowała się z Parlamentem (C6-0291/2008),

– uwzględniając art. 51 Regulaminu,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych oraz opinie Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych, Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności, Komisji Kultury i Edukacji, Komisji Prawnej oraz Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia (A6-0000/2009),

1. zatwierdza po poprawkach wniosek Komisji;

2. zwraca się do Komisji o odpowiednią zmianę jej wniosku, zgodnie z art. 250 ust. 2 traktatu WE;

3. zwraca się do Rady o poinformowanie go w przypadku uznania za stosowne odejścia od tekstu przyjętego przez Parlament;

4. zwraca się do Rady o ponowne skonsultowanie się z Parlamentem w przypadku uznania za stosowne wprowadzenia znaczących zmian do wniosku Komisji;

5. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji.

Poprawka 1

Wniosek dotyczący dyrektywy
Punkt 4 preambuły

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
(4) Europejski Rok Osób Niepełnosprawnych 2003, Europejski Rok Równych Szans dla Wszystkich 2007 oraz Europejski Rok Dialogu Międzykulturowego 2008 podkreśliły z jednej strony utrzymywanie się	(4) Europejski Rok Osób Niepełnosprawnych 2003, Europejski Rok Równych Szans dla Wszystkich 2007 oraz Europejski Rok Dialogu Międzykulturowego 2008 podkreśliły z jednej strony utrzymywanie się

dyskryminacji, a z drugiej strony korzyści ***płynące*** z różnorodności.	dyskryminacji, a z drugiej strony ***potrzebę akcentowania*** korzyści ***płynących*** z różnorodności.

Or. en

Poprawka 2

Wniosek dotyczący dyrektywy
Punkt 8 preambuły

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
(8) W celu zapobiegania dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie rasowe i etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną oraz zwalczania jej Wspólnota przyjęła trzy instrumenty prawne na podstawie art. 13 ust. 1 Traktatu WE. Instrumenty te podkreśliły wagę istnienia przepisów prawnych w walce z dyskryminacją. ***W szczególności dyrektywa*** 2000/78/WE ustanawia ogólne warunki ramowe dla równego traktowania ze względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek i orientację seksualną w zakresie zatrudnienia i pracy. ***Poza dziedziną zatrudnienia, w państwach członkowskich widoczne są jednak rozbieżności w zakresie stopnia i formy ochrony przed dyskryminacją ze wspomnianych przyczyn.***	(8) W celu zapobiegania dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie rasowe i etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną oraz zwalczania jej Wspólnota przyjęła trzy instrumenty prawne na podstawie art. 13 ust. 1 Traktatu WE. Instrumenty te podkreśliły wagę istnienia przepisów prawnych w walce z dyskryminacją. ***Dyrektywa 2000/43/WE ustanawia warunki ramowe zapobiegania dyskryminacji ze względu na pochodzenia rasowe lub etniczne na rynku pracy oraz poza nim. Dyrektywa 2004/113/WE z dnia 13 grudnia 2004 r. ustanawia warunki ramowe równego traktowania mężczyzn i kobiet w zakresie dostępu do towarów i usług oraz dostarczania towarów i usług.*** Dyrektywa 2000/78/WE ustanawia ogólne warunki ramowe dla równego traktowania ze względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek i orientację seksualną w zakresie zatrudnienia i pracy. ***Nie dotyczy ona obszarów znajdujących się poza zakresem dyrektywy.***

Or. en

Uzasadnienie

Dyrektywa korzysta z doświadczeń oraz opiera się na ramach prawnych dyrektywy 2000/78/WE, jak również innych dyrektyw w sprawie zwalczania dyskryminacji.

Poprawka 3

Wniosek dotyczący dyrektywy
Punkt 12a preambuły (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
	(12a) Do osób niepełnosprawnych zalicza się te osoby, które mają długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, umysłową, intelektualną lub w zakresie zmysłów, co może, w oddziaływaniu z różnymi barierami, utrudniać im pełne i skuteczne uczestnictwo w życiu społecznym, na zasadach równości z innymi osobami.

Or. en

Uzasadnienie

Definicja ta została zaczerpnięta z Konwencji NZ o prawach osób niepełnosprawnych, która obecnie podlega ratyfikacji.

Poprawka 4

Wniosek dotyczący dyrektywy
Punkt 12b preambuły (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
	(12b) Efektywny, niedyskryminacyjny dostęp można zapewnić na wiele sposobów, w tym poprzez stosowanie zasady „projektowania dla wszystkich" oraz ułatwienie osobom niepełnosprawnym korzystania ze środków pomocy, takich jak pomoc w zakresie mobilności i dostępu, w przypadku której sprawdzają się psy przewodnicy oraz psy pomocnicy.

Or. en

Poprawka 5

Wniosek dotyczący dyrektywy
Punkt 12c preambuły (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
	12c) Zmiana, w zakresie art. 4, jest zasadnicza, jeżeli dotyczy towarów lub usług albo charakteru branży, zawodu lub działalności gospodarczej w takim zakresie, że dostawca towarów lub usługodawca w istocie dostarcza zupełnie inny rodzaj towaru lub usługi.

Or. en

Poprawka 6

Wniosek dotyczący dyrektywy
Punkt 13a preambuły (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
	(13a) Podczas wdrażania dyrektywy, dokonując oceny skarg w sprawie dyskryminacji należy posiadać możliwie szeroką wiedzę w zakresie różnych form dyskryminacji i brać pod uwagę nie tylko religię i światopogląd, niepełnosprawność, wiek, czy orientację seksualną, lecz także płeć oraz pochodzenie rasowe i etniczne.

Or. nl

Poprawka 7

Wniosek dotyczący dyrektywy
Punkt 16 preambuły

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
(16) Każda osoba korzysta ze swobody zawierania umów, łącznie ze swobodą wyboru kontrahenta transakcji. Niniejsza dyrektywa nie ma zastosowania do	***(16) Istotne jest przestrzeganie podstawowych praw i wolności, włącznie z wolnością zrzeszania się. W kontekście dostępu do towarów i usług oraz***

transakcji gospodarczych zawieranych przez poszczególne osoby, jeżeli transakcje te nie wchodzą w zakres ich działalności zawodowej lub gospodarczej.	***dostarczania towarów i usług istotne jest również poszanowanie prywatności i życia rodzinnego, jak również ochrona podjętych w tym kontekście działań.***

Or. en

Poprawka 8

Wniosek dotyczący dyrektywy
Punkt 17 preambuły

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
(17) Zakaz dyskryminacji nie może naruszać poszanowania innych podstawowych praw i wolności, w tym ochrony prywatności i życia rodzinnego oraz działań wykonywanych w tym kontekście, a także wolności religii i wolności zrzeszania się. Niniejsza dyrektywa nie narusza przepisów krajowych regulujących stan cywilny lub stosunki rodzinne, w tym prawa reprodukcyjne. Nie narusza to także świeckiego charakteru państwa, instytucji lub organów państwowych lub systemu kształcenia.	***(17) Niniejsza dyrektywa nie narusza przepisów prawa krajowego dotyczących zawierania związków małżeńskich. Jednakże, jeżeli w świetle przepisów prawa krajowego inne związki partnerskie traktowane są na równi z małżeństwem, należy stosować zasadę równego traktowania. Nie narusza to także świeckiego charakteru państwa, instytucji lub organów państwowych lub systemu kształcenia.***

Or. en

Uzasadnienie

Małżeństwo to akt deklaratoryjny, nie będący towarem lub usługą. Dlatego pozostaje poza zakresem niniejszej dyrektywy.

Poprawka 9

Wniosek dotyczący dyrektywy
Punkt 20a preambuły (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
	(20a) Dla celów określenia, czy środki w rozumieniu art. 4 wiązałyby się z nieproporcjonalnym obciążeniem, należy

w szczególności wziąć pod uwagę wielkość, zasoby i charakter organizacji, szacowany koszt, cykl życia towarów i usług oraz możliwe korzyści ze zwiększenia dostępu dla osób niepełnosprawnych. Obciążenia te nie są nieproporcjonalne, jeżeli w wystarczającym stopniu są rekompensowane ze środków istniejących w ramach polityki równego traktowania prowadzonej przez dane państwo członkowskie.

Or. en

Poprawka 10

Wniosek dotyczący dyrektywy
Punkt 31a preambuły (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
	(31a) Interpretując znaczenie sformułowania „przyczyny dyskryminacji", sądy i trybunały winny wziąć pod uwagę międzynarodowe oraz europejskie instrumenty prawne w odniesieniu do praw człowieka, w tym zalecenia oraz wyroki organów nadrzędnych, takich jak Europejski Trybunał Praw Człowieka.

Or. en

Poprawka 11

Wniosek dotyczący dyrektywy
Artykuł 2 – ustęp 3

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
3. Molestowanie uważane jest za formę dyskryminacji w rozumieniu ust. 1, jeżeli ma miejsce niepożądane zachowanie związane z przyczynami, o których mowa w art. 1, a jego celem lub skutkiem jest naruszenie godności osoby i stworzenie	3. Molestowanie uważane jest za formę dyskryminacji w rozumieniu ust. 1, jeżeli ***w środowisku zamkniętym*** ma miejsce niepożądane zachowanie związane z przyczynami, o których mowa w art. 1, a jego celem lub skutkiem jest naruszenie

onieśmielającej, wrogiej, poniżającej, upokarzającej lub uwłaczającej atmosfery.	godności osoby i stworzenie onieśmielającej, wrogiej, poniżającej, upokarzającej lub uwłaczającej atmosfery.

Or. en

Uzasadnienie

W celu zapewnienia równowagi pomiędzy brakiem dyskryminacji a wolnością słowa, wyłącznie molestowanie w środowisku zamkniętym należy uznawać za dyskryminację w rozumieniu niniejszej dyrektywy.

Poprawka 12

Wniosek dotyczący dyrektywy
Artykuł 2 – ustęp 4a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
	4a. Dyskryminację opierającą się na założeniach dotyczących wyznania lub światopoglądu danej osoby, jej niepełnosprawności, wieku lub orientacji seksualnej lub wynikającą z przyporządkowania jej do grupy wyznaniowej lub grupy osób wyznających pewien światopogląd, osób niepełnosprawnych, w danym wieku, czy o danej orientacji seksualnej należy uznać za dyskryminację w rozumieniu ust. 1.

Or. en

Poprawka 13

Wniosek dotyczący dyrektywy
Artykuł 2 – ustęp 6

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
6. Bez uszczerbku dla ust. 2 państwa członkowskie mogą przewidzieć, że różnice w traktowaniu ze względu na wiek nie stanowią dyskryminacji, jeżeli, ***w kontekście prawa krajowego***, uzasadnione są słusznym celem, a środki mające służyć	6. Bez uszczerbku dla ust. 2 państwa członkowskie mogą przewidzieć, że różnice w traktowaniu ze względu na wiek nie stanowią dyskryminacji, jeżeli uzasadnione są słusznym celem, a środki mające służyć jego osiągnięciu są właściwe

jego osiągnięciu są właściwe i konieczne. ***Dyrektywa nie wyklucza w szczególności ustalenia określonej granicy wieku dla dostępu do świadczeń społecznych, kształcenia oraz do niektórych towarów lub usług.***	i konieczne.

Or. en

Poprawka 14

Wniosek dotyczący dyrektywy
Artykuł 2 – ustęp 7

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
7. Bez uszczerbku dla ust. 2, w zakresie usług finansowych państwa członkowskie mogą zezwolić na proporcjonalne różnice w traktowaniu, jeżeli, w stosunku do danego produktu, odniesienie do wieku lub niepełnosprawności jest czynnikiem ***kluczowym*** w ocenie ryzyka opartej na odpowiednich i dokładnych danych aktuarialnych lub statystycznych.	7. Bez uszczerbku dla ust. 2, w zakresie usług finansowych państwa członkowskie mogą zezwolić na proporcjonalne różnice w traktowaniu, jeżeli, w stosunku do danego produktu, odniesienie do wieku lub niepełnosprawności jest czynnikiem ***decydującym*** w ocenie ryzyka opartej na odpowiednich i dokładnych danych aktuarialnych lub statystycznych. ***Zainteresowane państwa członkowskie informują Komisję i zapewniają, by gromadzono, publikowano i regularnie uaktualniano dokładne dane dotyczące uwzględniania wieku i niepełnosprawności jako decydującego czynnika aktuarialnego. Przedmiotowe państwa członkowskie zweryfikują swoją decyzję po upływie pięciu lat od daty wdrożenia i przekażą Komisji wyniki przeprowadzonej kontroli.***

Or. en

Uzasadnienie

Niniejsza poprawka zawęża możliwość odmiennego traktowania do czynników decydujących oraz obliguje do publikowania uzasadnień dla takiego odmiennego traktowania, zgodnie z wymaganiami dyrektywy 2004/113/WE.

Poprawka 15

Wniosek dotyczący dyrektywy
Artykuł 2 – ustęp 8

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
8. Niniejsza dyrektywa nie narusza środków natury ogólnej przewidzianych w prawie krajowym, które w społeczeństwie demokratycznym są niezbędne do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, utrzymania porządku i zapobiegania działaniom podlegającym sankcjom karnym oraz zapewnienia ochrony zdrowia i ochrony praw i wolności innych osób.	8. Niniejsza dyrektywa nie narusza środków natury ogólnej przewidzianych w prawie krajowym, które w społeczeństwie demokratycznym są niezbędne ***oraz proporcjonalne*** do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, utrzymania porządku i zapobiegania działaniom podlegającym sankcjom karnym oraz zapewnienia ochrony zdrowia i ochrony praw i wolności innych osób.

Or. en

Poprawka 16

Wniosek dotyczący dyrektywy
Artykuł 3 – ustęp 1 – litera d) – zdanie drugie

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
Litera d) ma zastosowanie do poszczególnych osób tylko w zakresie, w jakim prowadzą własną działalność zawodową lub gospodarczą.	***Literę d) należy stosować z poszanowaniem dla życia prywatnego obywateli.***

Or. nl

Poprawka 17

Wniosek dotyczący dyrektywy
Artykuł 3 – ustęp 2

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
2. Niniejsza dyrektywa nie narusza przepisów krajowych regulujących stan cywilny lub stosunki rodzinne, w tym prawa reprodukcyjne.	***skreślony***

Or. nl

Uzasadnienie

Komisja Europejska stwierdziła, że potwierdza to jedynie podział kompetencji i nie stanowi wyjątku. Takie potwierdzenie stanu faktycznego należy zamieścić w preambule (patrz poprawka 6), a nie w artykule.

Poprawka 18

Wniosek dotyczący dyrektywy
Artykuł 3 – ustęp 3

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
3. Niniejsza dyrektywa nie narusza odpowiedzialności państw członkowskich za treść nauczania, działalność i organizację ich systemów kształcenia, łącznie z zapewnieniem kształcenia integracyjnego. W dostępie do instytucji edukacyjnych państwa członkowskie mogą ***przewidzieć*** różnice w traktowaniu, oparte na religii lub światopoglądzie.	3. Niniejsza dyrektywa nie narusza odpowiedzialności państw członkowskich za treść nauczania, działalność i organizację ich systemów kształcenia, łącznie z zapewnieniem kształcenia integracyjnego. W dostępie do instytucji edukacyjnych państwa członkowskie mogą ***zezwolić na*** różnice w traktowaniu, oparte na religii lub światopoglądzie, ***jeżeli wymaga to od jednostek działania w dobrej wierze i lojalnie wobec etyki organizacji i nie powinny usprawiedliwiać żadnych innych przyczyn dyskryminacji***.

Or. en

Uzasadnienie

Wniosek Komisji niejednoznacznie określa zakres wyjątku. Poprawka wyjaśnia, że różnice w traktowaniu mogą powstawać wyłącznie w oparciu o religię lub światopogląd, a nie wynikać z innych przesłanek. Wyjaśnia ona także, że postępowanie takie może być uzasadnione tylko w przypadku, gdy chodzi o ochronę etyki organizacji.

Poprawka 19

Wniosek dotyczący dyrektywy
Artykuł 3 – ustęp 5

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
5. W zakres niniejszej dyrektywy nie wchodzi zróżnicowane traktowanie ze względu na przynależność państwową;	5. W zakres niniejszej dyrektywy nie wchodzi zróżnicowane traktowanie ze względu na przynależność państwową;

dyrektywa nie narusza przepisów oraz warunków dotyczących wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich oraz bezpaństwowców na terytorium państw członkowskich i wszelkiego traktowania związanego ze statusem prawnym danych obywateli państw trzecich i bezpaństwowców.	dyrektywa nie narusza przepisów oraz warunków dotyczących wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich oraz bezpaństwowców na terytorium państw członkowskich i wszelkiego traktowania związanego ze statusem prawnym danych obywateli państw trzecich i bezpaństwowców. ***Dyskryminacja ze względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, którą przedstawia się jako różnicę w traktowaniu związaną z narodowością należy traktować jak dyskryminację w rozumieniu art. 1.***
	Or. nl

Poprawka 20

Wniosek dotyczący dyrektywy
Artykuł 4 – ustęp 1 – litera a)

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
a) Środki konieczne dla umożliwienia osobom niepełnosprawnym skutecznego, niedyskryminacyjnego dostępu do ochrony socjalnej, przywilejów socjalnych, opieki zdrowotnej, edukacji oraz dostępu do powszechnie dostępnych towarów i usług, w tym mieszkań ***i transportu***, oraz ich dostarczania planowane są z wyprzedzeniem, łącznie z dokonaniem odpowiednich zmian lub modyfikacji. Środki takie nie powinny nakładać nieproporcjonalnych obciążeń, nie wymagają zasadniczych zmian ***w zakresie ochrony socjalnej, przywilejów socjalnych, opieki zdrowotnej, edukacji lub danych towarów i usług ani nie wymagają zapewnienia odpowiednich rozwiązań alternatywnych***.	a) Środki konieczne dla umożliwienia osobom niepełnosprawnym skutecznego, niedyskryminacyjnego dostępu do ochrony socjalnej, przywilejów socjalnych, opieki zdrowotnej, edukacji oraz dostępu do powszechnie dostępnych towarów i usług, w tym mieszkań***, telekomunikacji, komunikacji elektronicznej, informacji, w tym w dostępnym formacie, usług finansowych, kultury i rozrywki, budynków, środków transportu i innych typów przestrzeni i obiektów publicznych***, oraz ich dostarczania planowane są z wyprzedzeniem, łącznie z dokonaniem odpowiednich zmian lub modyfikacji. ***W przypadku gdy źródłem dyskryminacji jest praktyka, polityka lub procedury, należy podjąć działania mające na celu eliminację takich sytuacji.*** Środki takie nie powinny nakładać nieproporcjonalnych obciążeń, nie wymagają zasadniczych zmian ***charakteru danych towarów i usług lub charakteru danej branży, zawodu lub***

działalności gospodarczej.

Or. en

Poprawka 21

Wniosek dotyczący dyrektywy
Artykuł 4 – ustęp 1 – litera ba) (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
	ba) Do celów ust. 1 rzeczywisty niedyskryminacyjny dostęp oznacza wskazanie i eliminację oraz zapobieganie powstawaniu przeszkód i barier utrudniających osobom niepełnosprawnym dostęp do towarów, usług i obiektów ogólnodostępnych, niezależnie od rodzaju przeszkody, bariery lub niepełnosprawności. Zgodnie z przepisami niniejszej dyrektywy oraz bez względu na to, jakie środki zostaną wybrane w celu usunięcia przeszkód lub barier, skuteczny i niedyskryminacyjny dostęp musi być zapewniony osobom niepełnosprawnym – zawsze, gdy to możliwe – na takich samych warunkach, jak osobom pełnosprawnym. Jeżeli skuteczne i niedyskryminacyjne zapewnienie dostępu na takich samych warunkach nie jest możliwe, wówczas zgodnie z przepisami niniejszej dyrektywy winna zostać stworzona rozsądna alternatywa pozwalająca na dostęp.

Or. en

Poprawka 22

Wniosek dotyczący dyrektywy
Artykuł 4 – ustęp 3

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
3. Niniejsza dyrektywa nie narusza	3. Niniejsza dyrektywa nie narusza

przepisów prawa wspólnotowego lub przepisów krajowych w zakresie dostępu do szczególnych towarów i usług.	przepisów prawa wspólnotowego lub przepisów krajowych w zakresie dostępu do szczególnych towarów i usług. ***Jednak, o ile to możliwe, instytucje europejskie oraz państwa członkowskie powinny podejmować działania zachęcające dostawców usług i towarów, w szczególności wyrobów przemysłowych, do opracowania dostępnych rozwiązań, na przykład w ramach procedur zamówień publicznych. Za dostępne uważane są te produkty i usługi, które stworzono z myślą o wszystkich użytkownikach.***
	Or. en

Poprawka 23

Wniosek dotyczący dyrektywy
Artykuł 5

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
Dla zapewnienia urzeczywistnienia pełnej równości zasada równego traktowania nie stanowi przeszkody w utrzymywaniu lub przyjmowaniu przez państwo członkowskie szczególnych środków mających zapobiegać niedogodnościom związanym z religią lub światopoglądem, niepełnosprawnością, wiekiem lub orientacją seksualną oraz rekompensować te niedogodności.	Dla zapewnienia urzeczywistnienia pełnej równości zasada równego traktowania nie stanowi przeszkody w utrzymywaniu lub przyjmowaniu przez państwo członkowskie szczególnych środków mających zapobiegać niedogodnościom związanym z religią lub światopoglądem, niepełnosprawnością, wiekiem lub orientacją seksualną oraz rekompensować te niedogodności lub ***w umożliwieniu sektorowi prywatnemu stosowania takich środków***.
	Or. en

Poprawka 24

Wniosek dotyczący dyrektywy
Artykuł 7 – ustęp 3a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
	3a. Państwa Członkowskie wprowadzają do swoich krajowych systemów prawnych zniechęcające do dyskryminacji, a jednocześnie proporcjonalne do wyrządzonej szkody środki, niezbędne do zapewnienia osobom poszkodowanym w wyniku dyskryminacji w rozumieniu niniejszej dyrektywy rzeczywistej i skutecznej rekompensaty lub odszkodowania, zgodnie z zasadami ustalonymi przez państwa członkowskie.

Or. en

Poprawka 25

Wniosek dotyczący dyrektywy
Artykuł 12 – ustęp 1

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
1. Państwa członkowskie wyznaczają organ ***lub organy mające*** wspierać równe traktowanie wszystkich osób bez względu na ich religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. ***Organy te mogą*** wchodzić w skład agencji odpowiedzialnych na poziomie krajowym za obronę praw ***człowieka lub przestrzeganie praw jednostek, łącznie z prawami przewidzianymi*** w aktach prawa wspólnotowego, w tym w dyrektywach 2000/43/WE i 2004/113/WE.	1. Państwa członkowskie wyznaczają ***niezależny*** organ ***mający*** wspierać równe traktowanie wszystkich osób bez względu na ich religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. ***Organ ten może*** wchodzić w skład agencji odpowiedzialnych na poziomie krajowym za obronę praw ***przewidzianych*** w aktach prawa wspólnotowego, w tym w dyrektywach 2000/43/WE i 2004/113/WE.

Or. en

Poprawka 26

Wniosek dotyczący dyrektywy
Artykuł 12 – ustęp 2 – wprowadzenie

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
2. Państwa członkowskie dopilnowują, aby kompetencje ***tych organów*** obejmowały:	2. Państwa Członkowskie dopilnowują, aby kompetencje ***tego organu*** obejmowały:

Or. en

Poprawka 27

Wniosek dotyczący dyrektywy
Artykuł 12 – ustęp 2a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
	2a. Państwa członkowskie zapewniają organowi wystarczające środki do wypełniania jego zadań w skuteczny i dostępny sposób.

Or. nl

Poprawka 28

Wniosek dotyczący dyrektywy
Artykuł 16 – ustęp 2

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
2. Sprawozdanie Komisji uwzględnia odpowiednio opinię partnerów społecznych oraz zainteresowanych organizacji pozarządowych, jak i Agencji UE ds. Praw Podstawowych. Zgodnie z zasadą uwzględniania problematyki płci sprawozdanie to zawiera, między innymi, ocenę wpływu podjętych środków na kobiety i mężczyzn. W świetle otrzymanych informacji sprawozdanie to zawiera, w razie konieczności, propozycje	2. Sprawozdanie Komisji uwzględnia odpowiednio opinię partnerów społecznych oraz zainteresowanych organizacji pozarządowych, jak i Agencji UE ds. Praw Podstawowych. ***Sprawozdanie zawiera przegląd obecnych praktyk państw członkowskich w odniesieniu do art. 2 ust. 7 mając na względzie uwzględnianie wieku lub niepełnosprawności jako czynnika w obliczaniu składek i odszkodowań.*** Zgodnie z zasadą uwzględniania problematyki płci

zmian i uaktualnienia niniejszej dyrektywy.	sprawozdanie to zawiera, między innymi, ocenę wpływu podjętych środków na kobiety i mężczyzn. W świetle otrzymanych informacji sprawozdanie to zawiera, w razie konieczności, propozycje zmian i uaktualnienia niniejszej dyrektywy.

Or. en

UZASADNIENIE

Komisja przedstawiła wniosek dotyczący dyrektywy w sprawie równego traktowania w lipcu 2008 r. Był to długo oczekiwany wniosek, ponieważ Komisja już w 2004 r. obiecała przedstawić projekt szeroko zakrojonej dyrektywy w tym zakresie. Sprawozdawczyni wyraża zadowolenie z wniosku Komisji, który stanowi próbę wprowadzenia w życie poza rynkiem pracy zasady równego traktowania osób bez względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Art. 13 traktatu WE, przeniesiony do traktatu amsterdamskiego w 1997 r. zakazuje dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Art. 13 stanowi obecnie podstawę dwóch dyrektyw. Pierwsza z nich to dyrektywa dotyczącą równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne (2000/43/WE), zakazująca dyskryminacji ze względu na pochodzenie rasowe lub etniczne, zarówno na rynku pracy jak i poza nim. Kolejna dyrektywa (2000/78) zakazuje dyskryminacji na rynku pracy ze względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Ze względu na różnicę w zakresie obu dyrektyw pojawił się hierarchiczny katalog przyczyn dyskryminacji. Niniejszy wniosek stanowi próbę wprowadzenia jednoznacznych podstaw zapobiegania dyskryminacji niezależnie od jej powodów. Sprawozdawczyni oczekuje, że w 2010 r. Komisja przedstawi wnioski dotyczące zapobiegania dyskryminacji ze względu na płeć, traktując tego rodzaju dyskryminację na równi z innymi jej rodzajami, co pozwoli na wyeliminowanie hierarchizacji.

Komisja podjęła próbę powiązania niniejszego wniosku dotyczącego dyrektywy z istniejącą dyrektywą dotyczącą równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne. Wiele terminów takich jak dyskryminacja bezpośrednia i pośrednia pozostaje bez zmian, a procedury stworzone przez dyrektywę są jednakowe. W związku z tym sprawozdawczyni uważa, iż nie ma powodów do zwłoki.

Pomiędzy wnioskiem Komisji a dyrektywą dotyczącą równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne istnieją jednak rozbieżności. Można je uzasadnić różnorodnością przyczyn dyskryminacji oraz tym, że nie każde odmienne traktowanie można uznać za dyskryminację. Jednakże, musi istnieć możliwość sprecyzowania jednoznacznego powodu takich rozbieżności.

Wniosek wyznacza minimalne ramowe standardy zapewniające ochronę przed dyskryminacją. Państwa członkowskie mogą zawsze zwiększyć poziom ochrony, jednak nie mogą odwoływać się do nowej dyrektywy w celu zredukowania istniejących standardów. Dyrektywa przyznaje osobom poszkodowanym prawo do odszkodowania i jednoznacznie stwierdza, że państwa członkowskie winny nie tylko wyrażać chęć, lecz mają obowiązek zwalczania dyskryminacji.

Sprawozdawczyni chciałaby podkreślić wagę zwalczania wszelkich form dyskryminacji. Dyskryminacja niestety ciągle stanowi problem w Europie i poza nią. W specjalnym badaniu przeprowadzonym przez Eurobarometr w 2008 r. 15% europejczyków stwierdziło, że w

ubiegłym roku padło ofiarą dyskryminacji. To musi się zmienić. Należy umożliwić nocleg dwóch mężczyzn w jednym pokoju hotelowym, samodzielne zakupy osób niepełnosprawnych, czy zakup ubezpieczenia przez osoby w podeszłym wieku.

Pokaźna liczba państw członkowskich wprowadziła już przepisy w mniejszym lub większym stopniu gwarantujące ochronę poza rynkiem pracy przed dyskryminacją ze względu na religię, światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.[1] Istotne jest wprowadzenie spójnych europejskich przepisów w tym zakresie, aby jasno podkreślić, że Europa jako całość nie daje przyzwolenia na dyskryminację. Wolność od dyskryminacji jest prawem podstawowym i powinna mieć zastosowanie do wszystkich w Unii Europejskiej.

Przyczyny dyskryminacji

Dyrektywa 2000/78/WE nie zawiera definicji religii, czy światopoglądu, niepełnosprawności, wieku czy orientacji seksualnej, chociaż Europejski Trybunał Sprawiedliwości wydał raz wyrok, w którym zawarł taką definicję. Trybunał orzekł, iż: *„pojęcie 'niepełnosprawność' należy rozumieć jako ograniczenie, wynikające konkretnie z naruszenia funkcji fizycznych, umysłowych lub psychicznych, które stanowi przeszkodę dla danej osoby w uczestnictwie w życiu zawodowym.[2]"* Konwencja ONZ dotycząca praw osób niepełnosprawnych definiuje niepełnosprawność w następujący sposób: *„Do osób niepełnosprawnych zalicza się te osoby, które mają długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, umysłową, intelektualną lub sensoryczną, co może, w oddziaływaniu z różnymi barierami, utrudniać im pełne i skuteczne uczestnictwo w życiu społecznym, na równych zasadach z innymi osobami.*" Sprawozdawczyni podjęła próbę powiązania kolejnego punktu z tą definicją.

Założenia i powiązania

W sprawie Colemana (C-303/06) Europejski Trybunał Sprawiedliwości stwierdził, że nie tylko osoby niepełnosprawne, lecz także członkowie ich rodzin korzystają z ochrony, jaką zapewnia im zakaz dyskryminacji wynikający z postanowień dyrektywy 2000/78/WE. Sprawozdawczyni uznaje, że w celu uzyskania pewności prawnej właściwe będzie wyraźne zaznaczenie tego w dyrektywie.

Nie zawsze można stwierdzić na pierwszy rzut oka, jaką dana osoba wyznaje religię, jakim kieruje się światopoglądem, czy jest niepełnosprawna, w jakim jest wieku, oraz jaka jest jej orientacja seksualna, pomimo to jednak ludzie robią różnorodne założenia na podstawie wyglądu lub nazwiska, co może prowadzić do dyskryminacji. Na przykład niektórzy chłopcy są molestowani w szkole, ponieważ uważa się ich za homoseksualistów, co nie musi być prawdą. Sprawozdawczyni uznaje, że jest to niewłaściwe i dlatego proponuje aby dyrektywa zawierała jednoznaczne przepisy, przewidujące, że dyskryminacja wynikająca z tego typu

[1] McColgan, Niessen and Palmer: Comparative analyses on national measures to combat discrimination outside employment and occupation, Mapping study on existing national legislative measures – and their impact in – tackling discrimination outside the field of employment and occupation on the grounds of sex, religion or believe, disability, age and sexual orientation, December 2006. [McColgan, Niessen, Palmer: Analiza porównawcza krajowych instrumentów prawnych stosowanych w celu zwalczania dyskryminacji poza sferą zawodową, Analiza w zakresie istniejących instrumentów prawnych i ich wpływu na zwalczanie dyskryminacji ze względu na religię, światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną poza rynkiem pracy, grudzień 2006 r.]

[2] Sprawa C13-05, punkt uzasadnienia 43. (Chacon Navas)

założeń również podlega postanowieniom niniejszej dyrektywy.

Wyjątek dotyczący wieku

Wniosek Komisji zakłada wyjątek ogólny związany z dyskryminacją ze względu na wiek. Fakt, że niniejsza dyrektywa nie przewiduje ustalonego wieku na dostęp do świadczeń socjalnych, edukacji oraz pewnych towarów lub usług nie wpływa na to, że takie różnorodne traktowanie musi być uzasadnione obiektywnymi przesłankami, to znaczy musi prowadzić do osiągnięcia właściwego i koniecznego celu. Sprawozdawczyni wyraża życzenie jednoznacznego sprecyzowania tego w dyrektywie.

Usługi finansowe

Wniosek zakłada, że różne traktowane ze względu na wiek lub niepełnosprawnością mogą być dozwolone w przypadku usług finansowych, gdzie wiek lub niepełnosprawność są istotnym czynnikiem w ocenie ryzyka, przeprowadzanej w oparciu o dokładne dane aktuarialne lub statystyczne. Dyrektywa 2004/113/WE zawiera podobny przepis, jednak wymaga również upublicznienia takich danych. W związku z tym sprawozdawczyni sugeruje przyjęcie tego wymogu również w niniejszej dyrektywie.

Stan cywilny

Wprowadzanie przepisów dotyczących związków małżeńskich leży poza zakresem prawodawstwa europejskiego. Każde państwo członkowskie może samodzielnie wprowadzać przepisy dotyczące warunków, które obywatele winni spełniać by wstąpić w związek małżeński. Jednakże wniosek Komisji zezwala na dyskryminację w związku z prawami reprodukcyjnymi np. w zakresie sterylizacji. Sprawozdawczyni uważa to za niepożądane i dlatego wprowadziła poprawkę do tekstu, zawężając wyjątki.

Edukacja

Szkoły stworzone w oparciu o pewne wartości mają prawo nie przyjmować uczniów, jeżeli nie chcą oni zaakceptować wartości etycznych szkoły. Nie może to jednak prowadzić do dyskryminacji z przyczyn innych niż religia lub światopogląd. Istnieje już przepis z takim samym skutkiem prawnym w dyrektywie o jednakowym traktowaniu na rynku pracy (2000/78/WE).

Niepełnosprawność

W celu zagwarantowania równego traktowania osób niepełnosprawnych, nie wystarczy zakazać dyskryminacji. Konieczne są także działania o charakterze pozytywnym, w formie przewidywania działań oraz wykonywania odpowiednich dostosowań. Dla przykładu budynki użyteczności publicznej powinny być dostępne dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.

Sprawozdawczyni proponuje dwa rodzaje wyjątków od zasady skutecznego niedyskryminacyjnego dostępu. Pierwszy z nich, gdy dostęp byłby niepotrzebnym obciążeniem. Sądy powinny orzekać, w oparciu o indywidualne przypadki, w jakich

sytuacjach ma to miejsce. Przy podejmowaniu takich decyzji istotne jest wzięcie pod uwagę wszystkich okoliczności w sprawie, w tym wielkości organizacji, kosztów oraz możliwych korzyści z usprawnionego dostępu osób niepełnosprawnych. Wydaje się, iż w krajach, w których należy to do standardowej praktyki, koszty są rzadko czynnikiem decydującym. Drugi rodzaj wyjątku dotyczy sytuacji, w których działanie takie wymagałoby zasadniczej zmiany oferowanej usługi. Sytuacja taka ma miejsce w przypadkach, w których dana usługa zmieniłaby całkowicie swój charakter.

Rekompensata

Art. 8 ust. 2 dyrektywy 2004/113/WE nakłada na państwa członkowskie obowiązek podjęcia koniecznych działań w celu zapewnienie realnej i skutecznej rekompensaty lub naprawienia zaistniałych strat i szkód, wynikających z dyskryminacji. Sprawozdawczyni sugeruje przeniesienie tego przepisu do niniejszej dyrektywy, tak aby obywatele chcąc wnieść skargę mogli skorzystać ze skutecznego instrumentu w celu dochodzenia swoich roszczeń.

Jeden niezależny organ

Komisja w swoim wniosku proponuje, by państwa członkowskie posiadały organ lub organy na poziomie krajowym, promujące równe traktowanie obywateli. Punkt 28 odnosi się do Zasad paryskich NZ dotyczących statusu i funkcjonowania instytucji krajowych powołanych do ochrony i promowania praw człowieka. Sprawozdawczyni proponuje, aby dyrektywa zawierała jednoznaczne odniesienie do zasad niezależności oraz odpowiednich środków.